

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani
vsak teden dvakrat, nam-
reč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Blelweis.**

Veljajo za celo leto po pošti
4 fl., scer 3 fl., za pol leta
2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V sredo 21. septembra 1853.

List 76.

Kdaj se imajo senožeti močiti?

Jesen je pred durmi. Kamor se ozremo, vidimo ali bomo kmalo vidili, kako se trudijo kmetovavci obdelovati polje za žetev prihodnjega leta.

Kako pa stoji s senožeti ali travniki? Al se tudi ti, od katerih bomo drugo leto obilo merve in otave terjali v rejo svoje živine, al se tudi ti pridno gleštajo? Žali bog! da moramo odgovoriti, da ne! Le celó malo kmetovavcev je, ki spoznajo, da kdor hoče dosto in dobre živinske klaje nakositi, mora tudi senožet pridno obdelovati, — le malo jih je pri nas še, ki pridno gleštajo travnike in ne gledajo na krajcar, ki ga imajo za-nje izdati, dobro prepričani, da se z dobrimi činži povrača, kar se potrosi na travnik. Naši kmetje izročujejo skerb za travnike le Bogu, češ „trava naj rase, kakor Bog hoče, — travniki so ravno zavoljo tega dobra reč, ker ni ž njimi nič opraviti“.

Tako sta govorila tudi Adam in Eva. Al za Adamom je že veliko drugač na svetu! In modri Stvarnik ne pomaga nemarnim! Čas bi tedaj bil, da bi tudi pri nas, kakor v vsih deželah dobrega in umnega kmetovanja, kmetje spregledali in spoznali: da tudi trava potrebuje ziveza (gnoja) za bolji rast, in da, kakor spomladi prosimo za dež, da bi mervi pomočil, in po košnji merve, da bi pomočil otavi, tako tudi je močenje travnikov, ki ga kmetovavec sam opravlja, njim v naj večji prid in dobiček.

Senožet gnojiti včasih z gnojem, gnojnico, apnom, laporom, svečarskim pepélom in vsako drugo sodergo, je velik dobiček, — še večji pa je jo umno močiti, to je, ako je mogoče, dobro vodo ob prvem času na travnik napeljevati. Dobra voda pa je vsaka, ktera ne pride iz kakega močirja ali iz kake fabrike, v kateri so ojstre rudninske farbe raztopljene. Več ko ima voda gnojnih reči v sebi, tečniši je travnikom; vsaka tekoča voda si pri daljnem teku nabira redivnih reči.

Pa koliko redivnih reči zamore čista voda v sebi imeti? bo rekel kak neverin Tomaž. Dosto, mu odgovorimo. Če pa ne verjameš, prepričaj se tega, da vodo v plosnjatem krožniku (talarju) nad žerjavico postaviš, in ko je tekoča voda odhlapela, da pogledaš ostanek. Pa tudi brez tega je voda že sama po sebi rastlinam potrebna, da topi druge stvari, ki bi jih scer pretanjkje cevčice njeznih koreninic poserkati ne mogle, in da jih previdva s potrebno pijačo, ker tudi rastljine pijo, kakor pijemo mi in zivali. Kdor je tedaj le v stanu, na eno ali drugo vižo napeljati vodo na svoj travnik, naj stori to!

Kdaj pa je naj bolji čas senožeti močiti? — V jeseni; ti čas ima voda naj več redivne moči v sebi.

Kmalo po sv. Mihelu naj se začnjenja močenje, jenja naj se pa, kadar pervikrat terdo zmerzovati začnjenja.

Le z mahom zlo obrašeni travniki naj se močijo pozno do zime, da se mah pokonča.

Je vreme mokro in stanovitno deževno, je treba z močenjem dvakrat v tednu prenehati; če pa začne o tem času zlo sneg iti, naj se moči neprenehoma.

Je jesen suha in gorka, je treba travnik dobro močiti.

Tako je ravnati v jeseni.

Se začne spomlad s toplim in sončnim vremenom, naj se začnejo travniki berž močiti, kakor hitro se je voda scistila, da ne more več zablatici travnika.

Ali se ima pa spomladi bolj ali manj močiti, to se ravná po tem, kakor se je v jeseni močilo. Se je v jeseni bolj močilo, je spomladi manj potreba, ali pa nasprot.

Senožeti s pešeno zemljo se morajo zlo pod vodo djati, — za dobre senožeti pa, ki so bile v jeseni dobro pomočene, je trikratno močenje v tednu zadosti.

Je podnevi vreme sončno, noč pa je merzla, se mora z močenjem le kake dve uri po sončnim zahodu jenjati. Naj bolj nevarno za močenje je, ako podnevi sonce toplo seje, ponoči pa zmerzuje, ker sončna toplota zdramlja njezne rastljinice iz zimskega spanja, zmerzlina potem jih pa pokonča.

Je spomladansko vreme mokro in stanovitno deževno, naj se moči ponoči le včasih. Je najnik prijazen in gorák, naj se moči le poredkoma. Štirinajst dni pred košnjo naj se popolnoma jenja z močenjem.

Po prvi košnji se osem dni ne smé močiti, če bi vreme še tako suho bilo, da se njezne cimice nove trave ne zatopé; po tem naj se pridno moči. Je pa poletje mokro, se opusti moča. Šurovski.

Kam naj se vsajajo sadne drevésa, in ktere plemena naj se izberajo.

(Konec.)

Češnje so prvo sadje poleti, so tedaj zavolj novine že obrajtane, toda v dobiček so kmetovavcu le tedaj, ako ima blizo prilóžnost jih prodajati. Tiči radi češnje zobljejo, zato so blizo hiš in vasi zlo nagladane in le teško jih je tam celih odberžati. — Češnja vzame tudi s slabim svetom za ljubo, da je